

בתפלת שמונה עשרה, המתפלל הוא כעומד לפני המלך²⁶, ובכעומו לפני מלך אסור לאדם להראות שום תענוגה²⁷ המבאת את מציאותו שלו, ועד כדי כך, שמצוינו בగמרא²⁸ שאפילו מתחוה במוחו קדרני מלכא ויבן בעונש דיפיק החיותם; אך יחו שם זאת, קבעו חכמים בנותח התפלה (לכל אחד מישראל) את י' ב' הברכות האמצעיות, שתוכנן הוא - שאלת צרכי.

אלא שישנו חילוק גדול בין תפלה ר'ה לתפלות כל השנה:

בכל השנה, לאחריו הכתורה דראש השנה, הק'ה הוא בכivel' כמלך' המוניג מדינה, וכן ביטול בני המדינה או אל המלך הוא באפין שמורגש בו שישנם המציאות והצדדים וכוי של אנשי המדינה, אשר אותם מנהיג המלך, אין ואת אלא שבעת העמידה לפני המלך ממש, צריך להיות ניכר שככל מציאות המדינה אין קיום משעל עצמה, אלא היא משועבדת אל המלך.

אבל בשעה שיש צורך להזכיר את הק'ה למלך, כאשר הוא עדין מדורם וממושא מהנהגת המלוכה, נדרש ביטול גודל ועומק יותר, ביטול בתכליות, שב לו ירגש מואמה בלבד המלך עצמו - ואם כן עליה השאלה: כיצד יכול האדם במצב כה לבקש מהמלך את צרכיו האישיים?

. והסבירו בזה:

כאשר אדם מישראל מבקש את צרכיו בראש השנה, הרי המבוקש צריך להיות לא למען התועלות שלו, כדי שיהיה זו ריבוי בעניין עולם זה (או אפילו ריבוי בעניינים רוחניים), אלא כהמשך לעובודה ד"תמליכוני עלייכם":

קיים "מלך על העולם" נולו בכבודך, שבכל

עומד האדם בביטול בתכליות (מלך), הרי הוא מושל לגמרי מכל מחשבה (ובקשה) על' דבר זרביי האישים (יש להם מקום רק כשיש לו רזונות משלו). והדברים אמרורים אפיקו בנוגע לצרכיהם רוחניים, ועל אחת כמה וכמה - בנוגע לביקשות נשימות, שעילין הוא עיקר הדין דר'ה, מכובאר בהגהות מיימוניות²⁹.

[ונגידו מeo שכותב בתיקוני זה]³⁰, שאלן המקבחים "בומי דכפורי" .. מונא סליה וככפרה וחוי כתבונו לחויים³¹, הם מקבלים הצעקים "הבר'"ם, לפ' שחושבים על עצםם, ולא על השכינה. אבל, מאידך גיסא, בקשות אלו של צרכי האדם נתנו בנוסח התפלה ע"ז ח'ל, והם באירוע טעם הדבר, שאו הוא עת הרוץ למילוי הביקשות וכו'. וזהו מובן, שבקשות אלו צרכות להיות לא (ר'ק) מצד קבלת עול - ה'ינו, דכין שזכה הק'ה על איש ישראל לבקש צרכיו בר'ה, הרי הוא עשה כן (ר'ק) כדי לקיים את רצון העולין אלא באפין שריוו לאדם רצון והרגש בצריכים המכובשים].

כלומר: מוחן גיסא, על האדם לרצות ולכון (בקלק' ובלשון ח'ל³²) "شمתליקוני עלייכם" [וכן אנו אומרים בתפלה ר'ה: "מלך על כל העולם כולם בכבוך"], "מלך על כל הארץ", ועוד]. והכרת המלך וקבלת מלכותו נעשות דוקא ע"ז תנווה של ביטול בתכליות, כשהאדם משעבד עצמו למגרי למלך עד שאין חש כל ברצוונאי ה"רטיטים"³³ (וביטול זה הוא המעודד את המלך ש"יקבל" את הכתורה).

והלא שני עניינים אלו הם תורתו דסטורי: כאשר מציאתו שלו,

(23) ה'ל תשובה ר'ג'ג בשם הרמב"ן. הובא בלקוטי תורה ואש השנה נט. ב.

(24) תיקון ז (כט. א). וראה אור תורה להרב המגיד ר'ג'ג יש. אגדות חז'יל ד'ה אין עומדין (קח, סע"ג). שם בסופו

(ה'ה אל תעש). ולהעיר מכך שם טוב ס' של בסופן.

(25) ואדרבה, וזה עיקר מ"ע תפלה להתפלל לה' כאשר ספר לא היה דבר וכי'ב (ואה ספר המצות להצמת צדק ושוש מוצאות התפלה בתחלתו, ושם').

(25') וראה ד'ה תקעו תש"א פ"ב. ד'ה יוט' של ר'ה תש"ג פ"ב.

וזהו גם הש"יכות דתפילה חנה לר'ה - דע' פ' הטענה והמענה שבין עלי הכהן להנה אדמת התפלה בבית ה', מתברר התוכן הכללי של עלי³⁴ - עדיין אינו מובן: מדוע מוספר על כך בתרו? הלא אפיקו "בגנות מהמה טמא לא דבר הכתוב"³⁵, ועל אחת כמה וכמה, מצינו שני עניינים הפכים:

ר'ה הוא יום הדין על כל צרכי האדם, והוא בורותנו ורנו בנסיבות [וכמו שנאמר] כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב³⁶: ח'ן היינו דין ומשפט על עניינים רוחניים (ה'ינו, כמה יומשך גילוי אילוקות בענשו של האdam): ולכן מבקשים בתפלה ר'ה בני חי' ומווני, וגם הצלחה בעניינים רוחניים.

אל שאידך גיסא, כי'זע, נקודת העבודה דר'ה (שעניירה בתפלה) הוא הכתורה הק'ה למלך³⁷, ובבלשון ח'ל³⁸ "شمתליקוני עלייכם" [וכן בכבוך], "מלך על כל הארץ", ועוד]. והכרת המלך וקבלת מלכותו נעשות דוקא ע"ז תנווה של ביטול בתכליות, כשהאדם משעבד עצמו למגרי למלך עד שאין חש כל ברצוונאי ה"רטיטים" (וביטול זה הוא המעודד את המלך ש"יקבל" את הכתורה).

והלא שני עניינים אלו הם תורתו דסטורי: כאשר

ביה שהיה מותפלל בשפיכת הנפש, חשבה "שכורה"? ב') אף אם תמצא הסברה לטעות זו ע"י עלי³⁹ - עדיין אינו מובן: מדוע מוספר על כך בתרו? הלא אפיקו "בגנות מהמה טמא לא דבר הכתוב"⁴⁰, ועל אחת כמה וכמה, דבר הכתוב, מציין שני בוגע לעלי הכהן!

ג) כיוון ש"ייחשכה" . . לשכורה"⁴¹ - מודיע המתין עלי' בדברי התוכחה עד אשר סיימה תפילה (כפרש"י על התיבות ע"ל שומר את פיה⁴² - לשון המותנה) - הרי היה לו להפסיק מיד ולהשׂתדל שיזכיאו מבית הו'?

ג. מכל האמור מוכח, שעלי לא חשבה לשכורה במובן הפשטוי, אלא ל"שכורה" בעניין התפללה. פירוש, דכין שתפילה הנה היהת באפין ש"הרבותה להתפלל" - הרי זו תפלה יתרה מן המידה, שאינה דבר רצוי⁴³ בשעה שעומד האדם לפני' בית ה' (בדלקמן ס'ט).

ומענה הנה על קר היה - "זאש פרוך את נפשי לפני ה", ה'ינו, שכארה ההנחה ש"הרבותה לתתפלל" בא מותך שפיכת הנפש, אין זה עניין של "שכרות" בתפלה, אלא אדרבה, זהה דרגא געליתן בתפלה.

(ר'ב'ם הל' כל המקדש ר'פ"ד) שמחשבה עיקר כוה ולשאה זברים הוכיח נזבח (זבחים, ב' במשנה) ועדי' בשאר העניות.

(10) ראה רשי' (יעוד) שמואלי שם, יג (יב). מפרש העי' ברכות שם. יד אפרים וחכמתו שלמה לש"ע או"ח ס' פ.א. תעודה.

(11) ב' ב' קכ. א.

(12) שמואלי שם, ג.

(13) שם, יב.

(14) להעדי מס'ז'ו (ק'ז א), דמ"ש עלי עד מתי תשחרין הוא עין שפיכות ולא מ"ץ.

(15) ראה ברכות לב. ב' וברש"י ובכחדה כל והמאיר שם. ריל שקס'ז' זעל' היז דחנה מזכה שהעשה בקשונה (זעעק שם לא, ב' אל רבש' כר' דמשמע שכן הוא באמת). זעעק שלא הובאה מחלוקת המאריך בתפלותו

בטעסקם שם. ואיל' בבל במשיכ' בטושוו' שם ר'ס' קו.

(26) ראה שבת י. א. ש"ע אדמור' חזקן או'ח ס'ות צ'ת. ועיין ברכות לג. רע'א: עמד לפניו מלך מלכי המלכים כי. ראה ש"ע אדמור' חזקן סי' קד ס'ב: עמד לפניו המלך - אין לווח מקומו.

(27) רג'ה תנ'ה ה. ב. וואה לקוטי שיחות ח'ז ע' 1050 [כמה הדרה זו - שיחה בפרשת קרת] העדרה 13.

(28) רג'ה תנ'ה ה. ב. וואה לקוטי שיחות ח'ז ע' 1050 [כמה הדרה זו - שיחה בפרשת קרת] העדרה 13.

ה" - "לפנֵי קדש הקודשים"⁴⁰ - אין צורך שיחה הנוגע לו מואמה מלבד המצא "לפנֵי ה'", אין מקום כלל שהייה האדם שקו עתה שעה בבקשת לעוניים גשמיים, ואפי' לא בבקשת כמו "זונתת לאמתך זוע אנשימים"⁴¹, ועל אחת שינופש שידר את ניצוצי הקדשה שבמאלך ובמשקה לבר או שיזוצות אלו שייכים לאדם זה, אלו (כיוון שיזוצות אלו צרכיך לתוך").

כמו וכמה שלא באפנין ד"חרבתה להתפלל"⁴²; הנגאה זו היא מצב של "שכורות" דרצונתייה (שיטבים הם, אבל הם לשם עצמה - "ונתתת לאמתך"⁴³), הינה, שרצויה חזק לךך, עד שאין בעובון הטבעי למאכל הבא מצד הגוף, הרי שבמאלך השיכים אליו.

ועל זו השיבה חנה "ושפוך את נשפי לפנֵי ה": לא זו בלבד שתפלת לירע אנסים" אינה עניין של "שכורות" ח"ז ברצונתייה שלה, כי אם אדרבה - והשתחפוקת של פונמיות הנפש - דחוו ווקא המתאים והשייך למצב העמידה "לפנֵי ה", וכמשמעותו⁴⁴ "בקשׁו פָנִים (מן ש) את פנֵך ה' אַבְקַשׁ" - שאין לה רצון משלחה כלל, כל מציאותה היא היותה "חבקה ודבקה בך". וזה יוכן גם מה שבבקשתה נדרה מז,

(40) ולבג' שמואלי שם, יב.

(41) להעיר מחותת הבעש'ט (כתב שם טוב ס"ג) ע"פ תhalim קב, א) "תפלת לעני נורפנ ה' ישוף שיחו".

(42) שמואלי שם, יא.

(43) להעיר מחותת הבעש'ט (כתב שם טוב ס"ג) ע"פ יומא נ, ב) - שהיתה "תפלת קרצה" (שם נב, ב, ב, במשנה).

(44) וט"ש (שם ג) "록 שפתיה נעות וקולה לא ישמע" - י"ל שאין זה ההוכחה שהיא שכורה כי אם: זה מורה על גוזל השכורות שלה (בחפהלה על עניין עולם הזה), עד שוק שפתיה נעות ונ. ב) כן צ"ל - כדייא בברכות (לא, סע"א).

(45) תהילים כז, ח. לקוטי תורה נצבים מז, ב"ז. שכת שובה טו, ג, ואילך.

(46) ויש לומר, דזה שעלוי לא והרגיש בוה, הנה מופיע שעוניו של כהן (ולוי) הוא להבדיל מודיע העולם ולעומם לשורת לפני ה' (ומב"ם ה' שמייטה ויזבל בסופו) [ובפרט להודיעו שעלי היה כהן גודל (מדרש שמואל (שוחט) ספ"א, ר"ד ורבג' שמואלי שם, ט) - שישוב במקdash כל הימים (ומב"ם ה' כל המקדש פ"ה ה')] - ולכך מזעך בחינה זו, שאלת צרכיו ולעומוד לפני ה' הם מזכירים הפלכים.

ולכן מתוורר הוא וכו' בבקשתות אלו דוקא, ובפנימיות הענן זו היא ההוזה העצמית עצם התשומה למלא את הכוונה העלונה - לעשות את העולם לדירה לו יתברך.

ט. ויש לומר שזו גם הטעם (בעבודות ה') למה שקבעו לומר את ההפטרה דתפלת חנה בר"ה, ונכללו בה גם דבר עלי הכהן "עד מתי תשתכרין גו":

תענט עלי היתה, שבעת עמידת האדם "לפנֵי

הנשמה, המתגלגה בעבודה ד"תמליכוני עלייכם".

ז. אך לכורה יש מקום לשאול: ענין בקשה צרכיך בר"ה קבעו חול' בנוסח התפללה עברו כל אחד מישראל, בכל מעמד ומצב שבו ימצא - והרי ידע איש בנפשו, שבקשו את צרכיך הגשמיים (והרוחניים) איננה רק כדי שתתמלא הכוונה העלונה, אלא (על-כל-פנים - גם מפני צורך לבורדים⁴⁵ - והם מלבושים בלבושים הרגשיים אדריכל מהקב"ה להלך ולעבורותן - לפיכך, מבקש שהוא תון ב"מצרים" כפשוות, ורצונו שהקב"ה מלא את צרכיך (הזכרים) הללו, כדי שאמצעותם ישלים את החלק ב) ענין "מלון" על העולם כלו" השיב אליו.

ונמצוא, שגם בבקשת צרכיך דור"ה אין מעורב הרגש של מציאות האדם, כיון שהוא מבקש אך ורק לצורך גביה⁴⁶. ואדרבה - הדבר בא דока מצד תכלית הביטול שעומד בו בעת העבודה דהכתרת המלך; ומאהר שעבודת בירור הניצוצות נוגעת ושיקcit לעצם והשמה⁴⁷.

[דכש שהכוונה ד"נתואה הקב"ה להיות לו דירה בתהנות⁴⁸ (המתמלאת עי' עבדות הבירורים) מושרשת בעצמותו יתברך, על-דרךיה הוא בבני ישראל הממלאים כוננו זו בפועל, שעבודה זו קשורה לעצם נשמתם].

ובעצם הנשמה אין שין כל הענין של רצונות אישים, בהיותה "חבקה ודבקה בר .. ייחידה לייחדר"⁴⁹ - 35. הרי מוכן, שבקשת צרכיך זו (כדי למלא את הכוונה העלונה) נובעת מהביטול דעתם

ח. וירוב זה ע"פ פירוש הבעש'ט⁵⁰ על הפסוק⁵¹ "דעים גם צמאים נפשם בהם תתעטר" - שרעב

(29) לשון התניא פ"ה.
(30) ראה כתר שם טוב ס"ריה. תורה הבעש'ט שהובאה

לকוטי בפניהם סעיף זה.

(31) בלשון הרוב המגיד (אור תורה שם) "להשפיע בשכנית צו", "שכnil השכינה".
(32) ראה גם לקוטי שיחות ח"ג ע' 825. קונטרס עניה של תורה והחסימות סוס"ב.

(33) בוג'א פל"ז.

(34) ראה סדרה אם בחוקותי תורס"ז (במשך תורס"ז).
(35) הושענות דיסס ג.

(36) ראה תניא קונטרס אחרון ד"ה להבין מ"ש כפרי עץ חיים. והוא רמב"ם הל' תפלה פ"א ה'ב.

(37) דרך ח'ים ג, ריש ע"ד. כא, סע"ב. צא, א. קונטרס העבויה ספ"ה.
(38) כתר שם טוב ס"י קצד (כח, ג). וראה מכתב בכ"ק מ"ח אדרמור' ר' נתתק תוכנו בלקוטי שיחות ח"א ע' 177).

(39) תהילים קז, ה.